

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Censibus. Consilium CCCCXCI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

6 versum. * Tertiò, ex numero annorum, ex quo obligationis præsumptio verè constituitur, §. si vero vassallus in tit. Quid sit investitura in vsb. feud. li. pen. C. De apoch. public. lib. 11. quem quidem numerum communiter in triennio constituunt, *Doct. in d. l. si certis annis*; & qui longissimum requirunt, decennio contenti sunt, *Barr. in l. cum de in rem verso de usur. cum alij etiam solutionem unius anni, ut dixi, tantum requirant*: & qui nihil definire volunt, Iudicis arbitrio relinquunt, qui ex qualitate personæ solventis, & rei, quæ solvitur, id iudicare debet, *Innoc. in c. cum Ecclesia Sutrina De constit.* Accedit quartum & potentissimum, quod animo repetendæ & continuandæ solutionis id factum constet, non tantum ex vehemènti illa præsumptione per continuationem solutionum plurimorum annorum, ex qua iterum præstandi animus colligitur, *argum. l. §. §. penult. De acq. rer. dom. sed etiam ex eo, quod constet Reum gratiosè non solvisse, qui in solvendo nullam aliam difficultatem fecit, quàm quod non ostenderentur illi literæ, indicans se non solviturum, si non teneretur jure obligationis; quæ expressio ad possessionem non pertingit, sed tantum ad jus petitorii: inducitur autem ad unum finem, non debent aliud operari, l. Legata inutiliter De legat. 1.*

7 Quæ quidem omnia in re præsentanti nullam haberent dubitationem (prout iterum præmissis attentis, & in unum compositis non habent) si quoque constaret, & in actis deductum esset, hunc redditum pervenisse ad Monasterium per cessionem seu transportum Ioannis M. cui priùs aliquando idem Thomas hunc redditum solverat; id enim ad jus petitorium plenissimè sufficeret. Sed in re præsentanti id necessarium non est: sufficit enim ex Rei confessione (quæ nulla exactior solet esse probandi specis, l. 1. De confes.) constare Thomam octodecim annis solvisse, & Reum sex annis continuasse; quietiam soli hic sufficerent præmissis attentis. Supervacuum autem est in eo consistere, quod Reus allegat, Thomæ patris sui solutiones non posse sibi præjudicare, quia Reus sola materna immobilia bona habeat, quæ Thomas obligare nequiverit, solum usufructum in ijs habens: nam duplici ex capite id tollitur, * primùm, quod hanc præstationem ad nullum genus bonorum restringamus: agimus enim hic de personali tantum, non reali præstatione, quæ sine hypotheca subsistere potest, nec ratione alicujus rei certæ præstatur: secundò, quod personalis actio ad Reum, utpotè patris heredem, derivari debeat, l. 2. C. De hered. actio. quâ consideratione etiam si Thomas expressâ conventionem fundum maternum Rei obligasset pro hoc redditu, non posset jus hujusmodi obligationis infringere; hæres enim factum defuncti præstare debet, l. Cum à matre C. De revoc. Atque idèò existimamus per Dominos Iudices condemnandum esse Reum, ut restituat & reponat Agentes in possessione percipiendi hujusmodi annuam præstationem, à qua per denegationem Rei exciderunt; imò spoliati sunt, *Innoc. & Henricus Bohic in c. Querelam De elect. Bald. in l. si quis conductionis cod. Locati*: restitutus omnibus ijs, quibus Agentes per hujusmodi denegationem seu spoliationem caruerunt, unâ cum expensis.

De Censibus.

SUMMARIUM.

Reditus annui præstatio continuanda.

1. Exempla literarum originalium quomodo probent.
2. Solutiones conformes plurium annorum obligationem inducunt.
3. Registra ac libri Ecclesiarum quomodo probent.
4. Confessionis vim habet relatio facta ad documentum exhibitum.
5. Reditus annui luitio non est præsumenda.

CONSILIUM CCCXCII.

DE origine, constitutione, & continuâ solutione redditus annui quatuor cum dimidio modiorum dari frumenti seu tritici, de quo jam aliquot annis coram Domino Officiali Mechliniensis lis fuit mota & protracta, inter Receptorem seu Administratorem communis Anniversarii collegiæ Ecclesiæ S. Germani Oppidi Thenensis Actorem; contra Reverendam Dominam Abbatissam Monasterij Vallis Virginum in Linter Ream, cum jam evidenter constet; in manifesto est, quæ sint ejusdem Venerabilis Domini Officialis partes in decidenda eadem lite. Quippe ad instruendam ejus religionem sufficienter videtur probatum, hunc redditum originaliter constitutum esse in anno 1507. per abalienationem, seu redditionem ad censum, & redditum annuum, certorum fundorum in pago de Hackendur sitorum, factam per Henricum G. in personam Ioannis B. mediante pensione seu redditu quatuor cum dimidio dictorum modiorum, quem Imbertus G. dicti Henrici filius, postea in anno 1451. transulit in prædictum commune anniversarium; quodque dictus Ioannes in anno 1493. super iisdem alijsque bonis dicto anniversario recognoverit alium similem redditum sex modiorum similis frumenti; atque ita dicto anniversario successivè acquisiti fuerint decem cum dimidio hujusmodi modij, quorum aliquot in successu temporum sunt dequitati; in obligatione remanentibus quatuor cum dimidio modijs, de quorum solutione nunc est quaestio, adversus dictam Abbatissam & ejus Conventum, ad quam per successus temporum ista sic obligata bona pervenerunt.]

Quamvis autem originalia & authentica instrumenta recogniti & aucti hujus redditus non extent, & super eo pars agens se ex decreto Domini Officialis, atque etiam ad petitionem partis Reæ expurgaverit: extant tamen in libris seu registris reddituum dicti anniversarii hujusmodi originalium literarum descripta exempla, seu copię in actis hujus causæ bis descripta, & ad dictas copias exemplata, & authenticata; quæ etsi non sufficiant per se ad plenam probationem, sufficiunt tamen ad præsumptionem, *Car. Molis. ad consuet. Paris. tit. 1. §. §. nu. 35.* quæ aliis adminiculis adjuncta conjunctim pro plena probatione meritò haberi debent.

Nam in proposito multa sunt & concurrunt, quæ veritatem harum recognitionum, & constitutionum pressissimè arguunt, & dictam Abbatissam, ejusque Conventum ad horum redditum hypothecas pervenisse demonstrant. * Et in primis, quidem

quidem ultra hominum memoriam factæ, & continuatæ per dictum Monasterium dictorum reddituum solutiones plenissime probatæ per exhibita registra, & libros rationum dicti communis anniversarii in actis hujus causæ extantia, & descripta, usque ad annum 1574. Quæ solutiones & annuæ præstationes ita conformiter & ex eadem causa factæ, inducunt non tantum probationem, sed etiam in effectu constitutionem, & obligationem talis redditus, etiam si tam multorum annorum non esset, l. si certis annis & ibi DD. C. de pællis.

3 Quibus registris scriptis per Receptorem seu Administratorem ex necessitate officij in publico seu communi negotio, & officio de annuis redditibus ordinatæ serie fides adhiberi debet, Angel. & alij in l. Quædam §. nummularius de edendo, Boerius decis. 105. Anchar. consil. 24. primo de viribus, potissimum antiquis, Car. Molin. d. §. 5. nu. 59. & in loco publico seu archivo servatis, & inde desumptis, Molin. d. §. 5. Ita ut quamvis libris rationum privatis facili pro scribente fides habeatur, l. Exemplo l. rationes C. de probat. in hujusmodi tamen Monasteriorum, aliorumque corporum rationibus, & registris, si non semper plenissima, sufficiens saltem præsumptio, & in concursu eorum, quæ præsumptionem augent, fides probationis plenior adhiberi debet: ut latè per Carolum Molinæum, d. §. 5. & post eum per Aymonem Cravettam, in tract. De antiquit. tempor. parte 1. §. Quid in libro & consil. 158. Visis actis syndici vol. 1. methodicè traditum est; ad quos brevitatè causa remittimus. * Quinimodò non obscure illa agnoscit, & constituit Rea, per hoc, quod respondendo ad illa, sese referat ad hujusmodi registra; talis enim relatio vim confessionis, non negationis habet, Guido Pape decis. 334. vetus consil. 128. Viso instrumento nu. 6. vol. 2.

4 Adminiculum quoque ad probationem in proposito facit partis Reæ confessio in hac causa facta, de eo, quod pars Rea pro effugienda hac lite obtulerit parti agenti solutionem quatuor cum dimidio modiorum siliginis; quod sanè factura non fuisset, si nullo modo parti agenti obligata fuisset, l. Cum de indebito de probat. * Et quamvis hujusmodi confessio, & Reæ oblatio fuerit de annua siligine, & minime de tritico, nec per partem agentem fuerit acceptata: nocere tamen debet, & dictam præsumptionem dictaq; adminicula intendere & adjuvare; quatenus de aliquali obligatione inde constat, quæ cum in dictis registris nusquam invenitur annotata de siligine, sed expressè & formaliter, modò de duro frumento, modo de tritico, potius & indubitè credendum est, hos redditus fuisse & esse triticeos, non siliginæ: potissimum ex eo, quod hi redditus in dictis registris per tot annos semper annotentur, tam quoad obligationem, quam quoad solutiones sub titulo, & capitulo de redditibus & solutionibus in tritico; ideoque tamquam species generi subiecta ex conditione & natura generis accipi debeat, & sic redditus duri bladi pro tritico, non siliginæ accipi, Præses in loco à rubro versic. tertio potest sumi: ideoque in promiscuo usu tritici, & duri frumenti, alterum akerius est interpretatio, & ad evidentiorè significationem cuiuscumque alterius speciei exclusio. Sic ut pro parte Agentium satis pro-

batum sit, duri grani appellatione contineri triticum, & minime (quod pars Rea articulavit) siliginem: fide dictorum registorum etiam reclamante.

6 Porro quod pro parte Rea allegatur de dequitatione & extinctione hujus redditus quatuor cum dimidio modiorum duri grani, nullo modo probatur, & captionem continet. Etsi enim respectu præteriti temporis, quo ex bonis dicti Monasterij prædicto anniversario debebatur major redditus decem cum dimidio hujusmodi modiorum, verum sit successivè aliquot esse dequitos: de reliquis tamen quatuor cum dimidio pro toto vel pro parte non constat, nec præsumptio dequitationis facili assumitur; sed illius probatio con-
ficienda est, l. 1. Cod. de probat. præsertim in tam recenti, & quæ antiquitatis seu decursu antiqui temporis privilegio non coadjuvatur, cum ex dictis registris evidenter constet de solutionibus usque ad annum 1579. factis; & sic tam recenti solutione evidens extet argumentum stantis & perdurantis adhuc obligationis: quatenus scilicet non probatur dequitatio, argum. l. Qui res §. rem autem de solut. & liberat. Quod enim semel constituit, & sublatum aut mutatum non probatur, adhuc stare & perdurare præsumitur, l. Sancimus C. de testam. Ita ut planè frivolum sit, quod pars Rea captando voces & syllabas allegat, in dictis registris nusquam annotari redditum quatuor cum dimidio modiorum, sed bene modò decem cum dimidio conjunctum; modò septem & trium cum dimidio disjunctum: id enim non facit diversitatem, aut pluralitatem reddituum, sed referendum est ad voluntatem dicti Monasterij, quod diversis colonis locando hæc hypothecata bona, uni septem, alteri trium cum dimidio modiorum solutionem huic anniversario faciendam assignavit; ut apertèprehenditur ex dictis registris, quæ parte annotatum invenitur, quod arrendatores bonorum dicti Monasterij modò conjunctum decem cum dimidio, modò disjunctum ille septem; hic tres cum dimidio modios solverit dicto anniversario; & in hujusmodi clausulis debitor constituatur dictum Monasterium de bonis suis in pago de Hackendeur; qualia idem Monasteriū in eodem pago possidere pars Rea evidenter cõfiteatur. Per quam partis Reæ confessionem de præsentis eorundem bonorum possessione detegitur, frivolum & absurdum esse partis adversæ allegationem, quod Monasterium non possederit, coluerit, vel destruxerit bona pro hoc redditu quatuor cum dimidio modiorum tritici obligata: nam probata possessione antecedente, sequente, & præsentè, præsumitur quoque rei possessæ cultura, aut improbabilis cultura negligentia, l. Sive possideris C. de probat. ita ut defectus obligationis, aut occasio faciendæ remissionis inde desumi non possit; & quidem difficultus in fundiario redditu, qualis est ille, de quo queritur; in quo pensio, seu canon non diminuitur, nec diminui debet ex fatali, aut fortuito fructum aut rem totam non absumente casu, l. 2. & ibi DD. C. de inv. empt. In tanta itaque luce, indubitata veritate periti hujus redditus, & frivoltate allegationum, quibus pars Rea adversus hanc partis agentis liquidam intentionem utitur; partes Venerabiles

nerabilis D. Officialis erunt, eandem partem Ream secundum agentium conclusionem in hac causa captam per omnia condemnare.

De Censibus.

S V M M A R I V M.

Reditus hypothecati solutio.

1. Instrumento domestico non creditur.
2. Rationes defuncti sola non probant.
3. Alius confitendo alij non nocet.
4. Actio personalis fundi possessore non sequitur sed realis.
5. 7. Obligatus ratione rei certae, re deserta liberatur.
6. Reditus sub hypotheca assignatus reali actione petendus.

CONSILIUM CCCCXII.

IN causa paupercolorum Reorum Ioannis de Holsbeck, Lambertii Grupulants & Ioannis Coelmans, adversus Dominicellum Fredericum Botnis, nomine uxoris suae Actorem, nihil aliud pendendum est, quam an pro parte Actoris probatum sit, iure aliquo personali quondam Henricum Hozze obligatum fuisse Magistro Rodolpho Absolons (quem Actor iure successione hereditariae repraesentat) pro reditu medij modij filiginis, sic ut inde ad illius haereditatem derivari poterit aliqua obligatio? Et sane huiusmodi obligationis nulla extat directa probatio: sed conatus est Actor ex obliquo duobus modis id probare. Primum, per registra praefati quondam Magistri Rodolphi; secundum, per quendam cessionem Fratrum Praedicatorum Lovanienium.

Ceterum horum duorum conjunctio apertissime non tantum non probat Actoris intentionem, sed eandem potius elidit. Registra namque videntur asserere; hunc reditum ab anno millesimo quingentesimo vicesimo octavo, usque ad annum tricesimum nonum exclusive solutum esse eidem Magistro Rodolpho; sed huius assertionis improbabilitatem arguit praedicta cessio, quae dicitur facta anno vicesimo nono: sic ut non sit verosimile ei fuisse solutum, quod Praedicatoribus pro dicto anno vicesimo octavo, & alijs, qui cessi nem antecederunt, fuisset debitum. Deinde singula per se inspicendo, non potest dici vis probationis sufficiens in ijs esse: nam registra privati Magistri Arnoldi annotationem continent; & publica auctoritate non fulciuntur, sed sunt domesticum instrumentum dumtaxat; cui sine alijs adminiculis stari non debet. *Instrumenta C. de probat.* Nam exemplo pernitiosum est, ut ei scriptura credatur, quam unusquisque sibi annotatione propria debitorem constituit, *l. Exemplo Cod. de i. iur.*

Neque augetur fides huiusmodi registorum per mortem dicti Magistri Rodolphi: nam & hoc constitutum est, *l. Rationes C. de rat. defuncti*, quae in bonis eius inveniuntur, ad probationem sibi debite quantitatis solas non sufficere. Et peculiarem juris rationem habet, quod credatur registris & rationibus Receptorum bonorum Ecclesiae alicujus, *Doct. in c. Ad audientiam De praescript. & in l. Censu D. de probat.* & aliorum, qui necessitate officij inuncti libros rationum seu redituum conficiunt, *Bart. in l. Nuda De donat. & in l. Quedam §. numularios De edendo.* Adminiculum vero fidei vel credulitatis nullum alijs registris adjungi

potest ex praefato instrumento cessionis; nam & illud privati actus in praedictum Reorum vim & potestatem tantum habet; * nemo enim confitendo de jure tertij, *Innoc. in c. cum super nu. 8. de sent. & re iudic.* neque etiam transferendo actionem aut obligationem adversus tertium, tertio, qui non adest, neque consentit, praedictat; sed est cessio ex defectu materiae nulla: cedi enim non potest, quod non constat cedentem habere, *l. Traditio de acquir. rer. dominio.* Deinde adminiculi huiusmodi imbecillitas inde detegitur, quod in eo asseratur, huiusmodi reditum deberi per Henricum H. quem, si vera sunt annotationes registri, constat tunc fuisse mortuum; cum nulla sit annotatio soluti reditus per praefatum Henricum. Quae ideo magis obtinere debet, quod Actor juris communis potestatem agnoscent, quodque huiusmodi privati registri non stent, specialiter allegaverit, & probare obtulerit, quod huiusmodi libro redituum semper plena fides adhibita fuerit in iudicio & extra; & quod in Concilio Brabantiae saepissime secundum eum jus dictum sit; cujus tamen nullam fecit probationem, quamvis integri anni terminos probandi habuerit. Ut autem aliquid (sine praedictio tamen veritatis) auctoritatis & fidei tam dicto libro, quam instrumento cessionis attribuat; inde tamen non potest fundari intentio Actoris. * Constat etenim ex utroque, non iure alicujus personalis obligationis dictum reditum medij modij filiginis esse debitum, aut solutum, sed ratione certi fundi, tam in dicto registro, quam in instrumento cessionis expressim descripti & designati: ita ut necesse quoque fuerit Actori probare Reos huius causae huiusmodi fundum possidere, quem tamen revera non possident. Et sic quamvis personalis actio haereditum, non fundi possessorem sequatur, *l. i. §. si haeres ad s. c. Trebell.* realis tamen non haereditum, sed possessorem sequitur, *l. Pignoris persecutio, l. si fundus §. in vindicatione de pignor.* * Vnde etiam sit, ut qui ratione alicujus rei seu fundi pensionem, aut reditum annuum debet, re deserta aut ad alium translata, amplius non teneatur, *Floria & Angel. in l. Et si forte §. etiam in princ. si servit. vindicetur.* * praesertim quia notoria sit consuetudo territorij Lovanienfis, Domino Assessori optimè nota, quod assignatio reditus sub pignore seu hypotheca, realem tantum actionem inducat, & assignans reditum non possit conveniri personali actione, nisi scorsum extra hypothecam assignationem personalem quoque promissionem specialiter fecerit: quae consuetudo improbanda non est.

* Sic ut, quamvis in tractatu emphyteutico ex dispositione juris communis non liceat emphyteuticæ rem emphyteuticam deferere, ut liberetur à canone, *l. 2. in verb. si dominus voluerit de contratio sensu C. De iure emphyt. & ibi r. ber & las.* per consuetudinem tamen induci possit, quod domino inviro liceat deferere, *Tiraq. de retrad. §. 34. Gloss. 1. nu. 8.* Reos itaque ab impetitione Actoris absolvendos esse puto; Actore in expensas litis condemnato.